

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 03.03.2025
Vår ref. 24/3235-9
670.11/AREL
Deres ref. 24/6968-

Att:

Høringssvar - Forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 16.12.2024 angående ovennevnte.

LO er svært fornøyd med at Kunnskapsdepartementet legger frem forslag om at fagskolene skal kunne få institusjonsakkreditering. LO slutter seg derfor til forslag til endringer i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (institusjonsakkreditering for fagskoler mv). LO støtter videre i all hovedsak de foreslåtte vilkårene for institusjonsakkreditering av fagskoler og saksbehandlingsregler knyttet til dette.

Forslaget innebærer å åpne opp for at fagskoler kan søke om institusjonsakkreditering, og dermed gis fullmakt til å etablere fagskoleutdanninger. Retten til å akkreditere nye fagskoleutdanninger flyttes med dette forslaget fra NOKUT til den enkelte institusjonsakkrediterte fagskole. I dag er det bare akkreditering av fagskoleutdanninger og fagområder som er regulert.

LO har spilt inn institusjonsakkreditering inn flere ganger over mange år, og er svært fornøyd med at denne regjeringen nå følger dette opp. LO ser også frem til den kommende stortingsmelding som vi forventer inneholder tiltak for å videreføre utvikling av høyere yrkesfaglig utdanning i Norge.

LO har argumentert med at institusjonsakkreditering vil gi fagskolene mulighet til raskere å opprette fagskoleutdanninger i takt med arbeidslivets behov, og dermed bidra til bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning. LO vil også vise til at mange fagskoler har kommet langt i å etablere systemer for kvalitetskontroll gjennom én eller flere fagområdeakkrediteringer.

For å sikre god oppstart av arbeidet med institusjonsakkreditering ønsker LO å påpeke behovet for tilstrekkelig ressurser til fagskolene. Dette gjelder også for NOKUT for å håndtere økt arbeidsmengden knyttet til institusjonsakkreditering. LO vil derfor be om at det settes av ekstraordinære budsjettmidler til institusjonsakkreditering.

3.2 Erfaringer med fagområdeakkrediteringer

LO støtter:

- at fagskolen må ha minst to fagområdeakkrediteringer på søknadstidspunktet
- at fagskolen selv må ha akkreditert minst to utdanninger fordelt på ulike fagområder på søknadstidspunktet
- at fagskolen har uteksaminert minst to kull med studenter fra to utdanninger som fagskolen selv har akkreditert innenfor ulike fagområder på søknadstidspunktet

Akkreditering (vesentlige endringer) og minimum 30 studiepoeng

Med akkreditering mener departementet både akkreditering av nye utdanninger og av vesentlige endringer i eksisterende utdanninger innenfor fagområdeakkrediteringene. Etter dagens regler er det ikke minstekrav til omfang for fagskoleutdanninger dersom fagskolen fra før tilbyr minst én akkreditert fagskoleutdanning på seksti studiepoeng eller mer, som det er uteksaminert kandidater fra i minst to år, jf. fagskoleloven § 4 a. Det vil si at noen fagskoler kan oppfylle vilkåret ved å selv ha akkreditert for eksempel to utdanninger på 20 studiepoeng innenfor hvert sitt fagområde.

LO mener 20 studiepoeng er for lite og ønsker å presisere at fagskolen må ha akkreditert minst to nye utdanninger på minimum 30 studiepoeng.

3.4 Garanti- eller forsikringsordning for skolepenger

LO oppfatter forskriftsteksten om garanti- eller forsikringsordning for skolepenger som motstridende. I § 50 Vilkår for institusjonsakkreditering (7) står det først fagskoleutdanning (i entall) og deretter fagskoleutdanninger (i flertall).

Dagens tolkning og veiledning til forskriften gjør det økonomisk vanskelig å innfri kravene til garanti- eller forsikringsordninger for private fagskoler. Nasjonalt fagskoleråd anbefaler at departementet ser på NOKUTs praktisering av dette kravet og vurderer løsninger for å sikre studentenes rettigheter.

3.7 Fagmiljø

Departementet ber høringsinstansene spesielt om innspill til de konkrete kvantitative kravene som foreslås.

1. «minst 50 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte» ved fagskolen.

LO støtter dette 50 prosent kravet. Et konkret krav vil gjøre jobben enklere for NOKUT, og er mer forutsigbart for fagskolene. LO mener at 50 % er tilstrekkelig for å sikre robuste og stabile fagmiljø.

Utdanningsfaglig utdanning

Departementet foreslår at minst 30 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal ha utdanningsfaglig utdanning.

LO støtter forslaget om å sette et minstekrav, men mener at andelen bør økes til 40 %. Det vil bety en litt strengere krav til de som underviser, enn det som Kunnskapsdepartementet legger opp til. LO mener det er nødvendig for å sikre kvaliteten i fagskoleutdanningene.

I tillegg støtter LO følgende:

- fagskolen skal sikre at fagmiljøet gjennomfører nødvendig faglig og pedagogisk utviklingsarbeid.
- at fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk.

3.9 Læringsmiljøutvalg

LO støtter departementets forslag til læringsmiljøutvalg og utvalgets regulering.

Opprykk til faghøyskole

LO vil avslutningsvis vise til at forskriften ikke åpner for opprykk til faghøyskole. Dette mener LO må på plass for å bygge den yrkesfaglige utdanningsveien ferdig.

I lov om universiteter og høyskoler står det i paragraf 3-5 om akkreditering som høyskole. Her er det listet opp fire krav som institusjonene skal innfri. Kravene er basert på kravene i lov om universiteter og høyskoler, om at deres oppgave er å tilby høyere utdanning basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

LO mener at fagskolene tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning basert på faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. I tillegg er det flere fagskoler som kunne fått opprykk til en faghøyskole, hvis vi legger til grunn deres egenart og intensjonen i dagens fire krav om å bli akkreditert som høyskole.

For å bli høyskole skal institusjonen ha:

1. utdanning, stabil forskningsvirksomhet eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet
2. ha ansatte i undervisnings- og forskerstillinger på sentrale fagområder som inngår i studietilbudene.
3. akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele lavere grad alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år
4. være tilknyttet nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid

Hvis vi ser bort fra kravet om forskningsvirksomhet (1) og forskerstillinger (2) så er dette langt på vei krav som LO mener kan innfris av fagskoler.

LO foreslår derfor at det etableres en ordning med akkreditering til faghøyskole. På den måten vil vi få en bedre balanse mellom akademisk og yrkesrettet høyere utdanning og en anerkjenning av erfaringsbasert høyere utdanning som likeverdig med forskningsbasert høyere utdanning. De nye faghøyskolene kan på mange måter videreføre det høyskoleoppdraget som ikke lenger er synlig når de statlige høyskolene blir universiteter. Synliggjøringen av faghøyskolen som en del av høyere utdanning i Norge vil gi yrkesutdanningen den status den fortjener.

Faghøyskolen må gis en bredere og langt tydeligere målsetting enn dagens fagskole. Den nye faghøyskolen skal gi høyere yrkesrettet utdanning basert på erfaringskunnskap, faglig kompetanse og praktisk utviklingsarbeid. Utdanningen skal møte skiftende behov i næringsliv og tjenesteyting. Dette må nedfelles i en ny lov om faghøyskoler, som definerer yrkesfaglig høyere utdanning som likeverdig med, men forskjellig fra den forskningsbaserte UH-utdanningen.

De enkelte skolestedene – faghøyskolene – skal være kunnskapsbaserte og utviklingsorienterte institusjoner. De skal tilby yrkesfaglige utdanninger innenfor fagområder av betydning for lokalt, regionalt og nasjonalt arbeidsliv. De må være robuste institusjoner som kan svare raskt på omskiftende kompetansebehov. De kan ikke være for små. Faghøyskolen må være en pådriver for fagutvikling og innovasjon innenfor sine fagområder, men uten de kravene om forskning og forskningsbasert undervisning som UH-sektoren har.

Det ligger store gevinster i å se faghøyskolen og UH-sektoren som to sidestilte deler av det samme utdanningsnivået – høyskolenivået – med overgangsmuligheter begge veier. Hensiktsmessig arbeidsdeling og samarbeid mellom de to sektorene bør være det bærende prinsipp for videreutvikling, ikke konkurranse.

Den nye faghøyskolen må innpasses i vårt nasjonale kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Det vil både gi klare rammer for den nye utdanningen og stille krav om kvalitet. NKR må gi rom både for yrkesfaglige og akademiske kvalifikasjoner på alle nivåer. I NKR står læringsutbyttet sentralt, det beskrives ved kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Her er det viktig å beskrive faghøyskole-utdanningens særpreg og forskjellen fra den forskningsbaserte høyere utdanningen. Da kan en erfaringsbasert faghøyskole innpasses i NKR uten akademisering av yrkesutdanningene og uten å endre vilkårene for akademiske kvalifikasjoner.

De aktuelle gradene for faghøyskolen vil være høyskolekandidat (etter 2 år) og yrkesbachelor (etter 3 år). I NKR er høyskolekandidat innplassert på nivå 6.1. Her heter det om kandidatens ferdigheter - evne til å anvende kunnskap til å løse problemer eller oppgaver:

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og gjøre rede for sine valg;
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning;
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og knytte dette til en problemstilling;
- kan anvende relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer.

Det finnes 2-årige utdanningstilbud i dagens fagskole som ville kvalifisere til høyskolekandidat hvis de var blitt gitt på en høyskole: De maritime utdanningene fra fagskolen kvalifiserer til de samme sertifikatene som bachelor-program på høyskolen. De kan ikke fortsatt underkjennes som høyere utdanning.

Skal vi innføre en ny 3-årig grad yrkesbachelor vil det antageligvis være mer hensiktsmessig å omforme nivå 6 i NKR på en tilsvarende måte som på nivå 4, med en ny deling 6A for fag- og yrkes-kompetanse og 6B for studiekompetanse. Både Danmark og Tyskland har erfaringsbaserte utdanninger på nivå 6 som vi kan henvise til på når vi skal innpasse en yrkesbachelor i NKR.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Trude Tinnlund
LO-sekretær
(sign.)

Roger Bjørnstad
Sjeføkonom/avdelingsleder
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.